

NGHỊ LUẬN VỀ MỘT SỰ VIỆC, HIỆN TƯỢNG ĐỜI SỐNG

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS hiểu một hình thức nghị luận phổ biến trong đời sống : nghị luận về một sự việc, hiện tượng đời sống.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Nghị luận xã hội là một lĩnh vực rất rộng lớn : từ bàn bạc những sự việc, hiện tượng trong đời sống đến luận bàn những vấn đề chính trị, chính sách,

22

b) Nguyên nhân hiện tượng đó là do đâu (coi thường việc chung, thiếu tự trọng, thiếu tôn trọng người khác) ?

c) Những tác hại của bệnh lề mề (làm phiền mọi người, làm mất thì giờ, làm nảy sinh cách đối phó).

d) Bố cục bài viết có mạch lạc không ? (Trước hết nêu hiện tượng, tiếp theo phân tích các nguyên nhân và tác hại của căn bệnh, cuối cùng nêu giải pháp để khắc phục.)

Bước 3. Rút ra ghi nhớ.

Hoạt động 2. Thảo luận về các sự việc, hiện tượng có vấn đề đáng được đem ra bàn luận.

Mục tiêu của hoạt động này là khơi gợi HS nghĩ đến các sự việc, hiện tượng đời sống xung quanh đáng được đem ra nghị luận.

GV cho HS phát biểu, ghi thật nhiều các sự việc, hiện tượng lên bảng. Sau đó thảo luận sự việc, hiện tượng nào có vấn đề xã hội quan trọng đáng để viết bài bày tỏ thái độ đồng tình hay phản đối.

Các hiện tượng cần nêu có thể rất nhiều. Ngoài một số hiện tượng đã nêu, GV còn có thể gợi ý cho HS nêu thêm : sai hẹn, không giữ lời hứa, nói tục, viết bậy, đua đòi, lừa dối, học tủ, quay cóp, đi học muộn giờ, thói ỷ lại,... các sự việc, hiện tượng tốt đẹp như những tấm gương học tốt, HS nghèo vượt khó, tinh thần tương trợ lẫn nhau, không tham lam, lòng tự trọng.

từ những vấn đề đạo đức, lối sống đến những vấn đề có tầm chiến lược, những vấn đề tư tưởng triết lí,...

Trong phạm vi tập làm văn ở nhà trường, cấp Trung học cơ sở, trước hết HS tập làm văn ở mức độ thấp : nghị luận về một sự việc, hiện tượng đời sống và nghị luận về một vấn đề tư tưởng, đạo lí.

2. Hình thức nghị luận thứ nhất là nghị luận về một sự việc, hiện tượng đời sống. Vốn sống của HS bắt đầu từ nhận thức về từng sự việc, hiện tượng trong đời sống hằng ngày : một vụ cãi lộn, đánh nhau, một vụ đụng xe dọc đường, một việc quay cóp khi làm bài, một hiện tượng nhổ bậy, nói tục, thói ăn vặt xả rác, trẻ em hút thuốc lá, đam mê chơi trò chơi điện tử, bỏ bê học tập, hiện tượng nói dối,... Các sự việc, hiện tượng như thế HS nhìn thấy hằng ngày ở xung quanh, nhưng ít khi có dịp suy nghĩ, phân tích, đánh giá chúng về các mặt đúng – sai, lợi – hại, tốt – xấu,... Bài nghị luận về một sự việc, hiện tượng đời sống một mặt tập cho HS thói quen suy nghĩ về các sự việc, hiện tượng xung quanh mà các em không xa lạ, mặt khác, từ những suy nghĩ đó mà tập viết những bài văn nghị luận ngắn, nêu tư tưởng, quan niệm, sự đánh giá đúng đắn của mình.

Một hình thức nghị luận xã hội như vậy là phù hợp với kinh nghiệm lứa tuổi và trình độ suy luận của HS.

3. Là bài văn nghị luận, hình thức nghị luận này trước hết đòi hỏi người làm bài trình bày rõ sự việc (hiện tượng), các biểu hiện và vấn đề của nó, sau đó phải nêu được các luận điểm đúng đắn của mình về sự việc (hiện tượng) đó.

4. Về phương pháp dạy học hình thức nghị luận này, GV nên tận dụng, phát huy vốn kinh nghiệm đời sống và năng lực tư duy của HS bằng những câu hỏi gợi mở thích hợp và tổ chức tập viết từ đoạn văn ngắn đến bài văn ngắn.

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Hoạt động 1. Tìm hiểu bài nghị luận về một sự việc, hiện tượng đời sống.

Bước 1. Cho HS đọc văn bản *Bệnh lễ mễ*. Bài văn ngắn, có thể cho HS đọc, chỉ ra bài văn có mấy đoạn, ý chính mỗi đoạn.

Bước 2. Hướng dẫn trả lời câu hỏi.

a) Văn bản bàn luận về hiện tượng gì ? Nêu rõ những biểu hiện của hiện tượng đó (sai hẹn, đi chậm, không coi trọng...). Cách trình bày hiện tượng trong văn bản có nêu được vấn đề của hiện tượng bệnh lễ mễ không ?